

Lapsi kasvaa rakkaudesta

ULLA ROSKINEN

Lapsen yksi tärkeimmistä perustarpeista on rakkauden tarve. Rakkaus tarvitsee kasvot, sanoja ja tekoja. Jumala on kaiken rakkauden lähde. Hän voi eheyttää ja täydentää puutteellisia rakkauden kokemuksia.

LAPSI tarvitsee perusturvaa ja hoivaa, mutta ennen kaikkea rakkautta. Yksi tämän ilmentymä on lapsen tarve kuulua jollekulle, kuulua johonkin ja olla jotakin.

Lapsen rakkauden ja turvallisuuden kokemukset alkavat jo kohdussa, jolloin hän kokee samoja tunteita kuin äitinsä. Varsinkin kahdella ensimmäisellä elinvuodella on lapselle suuri merkitys. Silloin hänen tulisi saada ehdotonta ihailua voidakseen kehittyä normaalisti.

Lapsi peilaa itseään hoitajaansa ja yrittää saada kaikin tavoin hoitajansa huomion. Jo ensimmäisestä ihmissuhteesta muodostuu odotusmalli, jonka mukaan lapsi olettaa muidenkin ihmisten suhtautuvan häneen. Jos lapsi ei koe saavansa ehdotonta rakkautta, hän alkaa uskoa, että hänen on ansaittava se tekemisillään ja että omansa itsensä hän ei ole tarpeeksi rakastettava. Siksi onkin tärkeää eläytyä lapsen varhaisiin viesteihin sekä vastata hänen tarpeisiinsa nopeasti ja luotettavasti. Kun aikuinen pystyy tyydyttämään lapsen hätäintymättä itse, lapsi oppii turvautumaan aikuisen ja hänelle syntyy luottamus ja toivo siitä, että elämänsä voi selviytyä.

Mistä lapsi tietää, että häntä rakastetaan?

Perheen tunnelmasto antaa pohjan rakkaudelle. Rakkautta ilmaistaan monin eri tavoin: ilmaisu voi olla sanoja tai tekoja, ne voivat tukea toisen olemista tai tekemistä.

Erityisesti pieni lapsi ymmärtää katsekontaktin ja kosketuksen kautta paremmin sen, että häntä rakastetaan. Vastasyntyneelle katse ja kosketus ovat elinehto, mutta sama pätee myös isompiin lapsiin. Heillä korostuu jakamattoman huomion merkitys, rakkauden teot ja pienet pal-

velukset, kuten lempiruuan laittaminen, rakkaudellisen viestin kirjoittaminen lepulle tai kortin lähettäminen vanhemman työmatkalta. Jakamaton huomio tarkoittaa, että annetaan aikaa yhdelle lapselle kerrallaan ja käytetään sitä yhdessä tekemiseen ja lapsen kuuntelemiseen. Mitä vanhemmasta lapsesta on kyse, sitä pidempi voi olla aika, jonka hän tarvitsee avautukseen ja todetukseen, että aikuinen on aidosti kiinnostunut hänestä itsestään. Aikuisen kiinnostus on kuitenkin parasta ennaltaehkäisyä esimerkiksi nuorten yleistyneeseen masennukseen.

Kiintymyssuhdeteorian mukaan lapsi kiinnittyy ja myöhemmin myös kiintyy henkilöön, joka

on tarpeeksi läsnä hänen elämänsänsä. Tämä kiinnittyminen voi olla turvallista, turvaton tai ristiriitaista. Sen vaikutukset näkyvät aikuisuuteen asti. Jopa aivojen kehitys voi häiriintyä rakkauden puutteesta, samoin stressinsietokyky voi jäädä vajaaksi. Tämä saattaa olla osasy lapsen lukihäiriöihin ja aikuisiän läheisriippuvuuteen.

Läheisriippuvuudesta kärsivä ihminen ei aikuisenakaan osaa tehdä itsenäisiä päätöksiä, sillä hänellä on voimakas hylityksi tulevaisuuden pelko ja kyvyttömyys tunne. Onkin tärkeää, että perheet saisivat tietoa lapsen tarpeista jo mahdollisimman varhaisessa vaiheessa sekä tukea omaan jaksamiseensa.

Rakkaus asettaa rajoja

Rakkauden osoittamista on myös rajojen asettaminen lapselle: rakastan sinua, mutta en tekoasi. Rakkaudellinen ilmapiiri auttaa lasta ottamaan vastuun vääristä teostaan, pyytämään anteeksi ja myös antamaan anteeksi.

Ristiriitatilanteiden välttämiseksi on olemassa monenlaisia keinoja. Niistä saa tietoa tarjolla olevasta kasvatuskirjallisuudesta ja luennoista sekä vanhempien vertaisryhmistä, joissa vanhemmat voivat tukea toisiaan. Rakkautta on myös vanhempien välillä, kun he tuovat lapsiaan seurakuntayhteyteen ja yrittävät tukea ystävyssuhteiden syntymistä muiden seurakunnassa käyvien lapsiperheiden kanssa. Ystävyssuhteilla voi nuoruusvuosien myllerryksessä olla arvaamattoman suuri merkitys. Sananlasku "totuta poikaren muorensa tiensä suuntaan, niin hän ei vanharuokaan siltä poikaa" pitää edelleen paikkansa. Vanhempien esimerkki on avain ja suunnan antaja melkein kaikessa kasvatuksessa.

Jumalan rakkaus eheyttää

Jokaisella pitäisi olla oikeus kuulla, että hän on syntynyt tänne Jumalan tahdosta ja että Jumala rakastaa häntä ja haluaa antaa hänelle tulevaisuuden ja toivon (Ps. 139: 13-16; Jer. 29: 11).

Seurakunnassa vanhemmat ja kasvattajat voivat tukea rakkaudettomissa olosuhteissa kasvanneita lapsia osoittamalla heille rakkautta ennen kuin he ajautuvat itselleen tuhoisiin toimintamalleihin. Jos seurakuntakodissa on rakkaudellinen ilmapiiri, se lisää lasten turvallisuuden tunnetta. Jo yhden aikuisen aito ja kiinnostunut rakkauden osoittaminen voi pelastaa lapsen tulevaisuuden.

Lasta ei voi viedä tunnetasollessa pidemmälle kuin missä itse on. Siksi aikuisen on tärkeää eheytyä omista lapsuuden haavoistaan. Sanotaan, ettei koskaan ole liian myöhäistä saada onnellista lapsuutta. Tämän vuoksi ne, jotka ovat parantuneet sisäisesti ja saaneet aikuisina korvaavia rakkauden kokemuksia lapsuuden puuttuvan rakkauden sijaan.

Ihanne kuitenkin olisi, että jokainen saisi kokea tätä rakkautta

jo alusta lähtien. On paljon helpompaa rakastaa lasta kuin eheyttää sisäisesti rikkiäistä aikuista.

Kirjallisuus

- Sibley, Linda:** Meidän perheen hyvä arki, käytännön työkaluja lapsi- ja perhetyöhön. Karas-Sana. 2003.
Jokinen, Seppo: Terve kiintymys. Päivä. 2007.
Sinkkonen, Jari: Lapsen puolesta. WSOY. 2006. Elämäni poikana. WSOY. 2005.
Huusko, Mari: Hallintaa vai huolellepitoa. Kirjapaja. 2006.
Sinkkonen, Jari & Kalland, Mirjam (toim): Varhaiset ihmissuhteet ja niiden häiriintyminen. WSOY. 2005.
Kinnunen, Saara: Anna mun olla lapsi. Kirjapaja. 2003.
Tahkokallio, Keijo: Mitä tehdä leivottomille lapsille? WSOY. 2003.
Mattila, Kati-Papita: Lapsidiakonian käsikirja. Päivä. 2003.

Kirjoittaja on Uudenmaan helluntaiseurakuntien lapsityön yhdistyksen ja Ison Kirjan lapsityövaliokunnan jäsen. Lisätietoja lapsi-, avioliitto- ja perhetyöhön sekä äiti-lapsipiireille saa www.ulo.fi -sivulta.

Helluntaiseurakuntien lapsityön linjaukset

Lapsen tarpeet ja oikeudet

1. Lapsi on arvokas
2. **Lapsi kasvaa rakkaudesta**
3. Lapsi tarvitsee turvaa

Lapsi ja vanhemmuus

4. Lapsi tarvitsee vanhemmuutta
5. Lapsi on osa yhteyttä

Lapsen hengellinen kehitys

6. Lapsi uskoo lapsen tavoin
7. Lapsi kasvaa hengellisestä

Lapsen maailma

8. Lapsi elää nykyajassa
9. Lapsi tarvitsee lapsuuden

Artikkeli on lapsityön linjauksia käsittelevän sarjan toinen osa.